

เทศน์เช้า วันที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองขวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

เราชาวพุทธ เข้าขึ้นมาต้องทำบุญตักบาตร พระออกบิณฑบาตเลี้ยงชีพด้วยปลีแข็ง เวลา แจกอาหาร เห็นใหม่ ทำกตกิจ เป็นกิจของสงฆ์ ทำกตกิจก็เป็นงานอันหนึ่ง เป็นหน้าที่การงาน อันหนึ่ง แต่เราเห็นว่าภารกิจนการอยู่เป็นความสุข แต่หน้าที่การงานเป็นความทุกข์

เราเห็นคนย้ายถิ่นใหม่ คนอพยพ ศูนย์อพยพ เขาอพยพเพื่ออะไร เขาอพยพเพื่อความ มั่นคงในชีวิตของเขา เขาอพยพเพื่อความมั่นคงนะ เขาไม่มีงานทำ เขาไม่มีอาชีพของเขา ศูนย์ อพยพ เห็นใหม่ ไปดูในศูนย์อพยพสิ เขาหาอะไรกันนะ แล้วเราเป็นชาวพุทธ เราหาอะไรกัน นี้ เรามาหาอะไรกัน เราหาบุญกุศลเป็นหลักของใจนะ ถ้าใจมีหลัก เหมือนเรามีที่อยู่อาศัย คนมี หลักแล้ว

เราเป็นชาวพุทธ ชาวพุทธทะเลียนบ้าน เห็นใหม่ ไปดูสนามหลวงสิ คนไม่มีบ้านนอนอยู่ ตามสนามหลวงท่าไหร่ เพราะเขาเคยมีบ้าน แล้วบ้านเขาไม่มี เราก็เหมือนกัน เราเป็นชาวพุทธ นะ เกิดมาพ่อแม่ให้นับถือพระพุทธศาสนา แล้วพุทธศาสนาสอนอะไร รู้จักพุทธะใหม่ รู้จักศีล ๕ ใหม่ เราเป็นชาวพุทธ เห็นใหม่ เราเป็นคนเร่ร่อน จิตใจเร่ร่อน จิตใจเราไม่มีที่พึ่งอาศัย เป็น ผู้เสียเปล่าไป

แต่ถ้าเป็นชาวพุทธ พุทธคืออะไร องค์กรสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ในอะไร ตรัสรู้ ในอริยสัจ พ้นจากทุกข์ไปได้ เอาตัวเองพ้นจากทุกข์ไปได้ เรานี้ในหัวใจมีแต่หมักหมม มีแต่ ความเศร้าหมอง มีแต่ความทุกข์ในหัวใจ แล้วเราจะทำอย่างไรให้พ้นจากความทุกข์นี้

ถ้ามีหลักใจ มีความเชื่อ เห็นใหม่ ใจเราจะมีที่พึ่งอาศัยไป เราไม่ใช่คนเร่ร่อน

ในทะเบียนบ้านเขาบอกว่า เขาไม่นับถือศาสนาอะไรเลย เพราะศาสนาเอาเปรียบสังคม พระเป็นผู้เอาเปรียบสังคม พระเป็นผู้ไม่ทำงานแล้วเราทำงาน แล้วเราทำงานแล้วเรามีความสุขไหม เราทำงานถึงที่สุดแล้วงานนั้นให้ผลตอบแทนเราเป็นอย่างไร ให้ผลตอบแทนเราเป็น ความทุกข์ เป็นความวิตกกังวล เป็นความเร่าร้อนในหัวใจ หน้าที่การงานนี้เป็นปัจจัยเครื่องอาศัย คนเกิดมาต้องมีหน้าที่การงาน

คนเกิดมา คูลิ เกิดมา นี้ภักติก การกินก็เป็นกิจอันหนึ่งนะ “ภักติก” การกิน การอยู่อาศัย มันเป็นหน้าที่การงานอันหนึ่ง ลูกเรา คูลิ เด็กแดงๆ ขึ้นมา มันนอนอยู่ มันกินอยู่เพื่ออะไร เพื่อ ดำรงชีวิตของมันขึ้นมา เห็นไหม หน้าที่การงานก็เป็นหน้าที่การงานของมนุษย์

แต่มนุษย์ การเกิดมา คนกับมนุษย์ต่างกันอย่างไร คนมันคนไม่ทั่ว คนมันสักแต่ว่าคน คูลิ สัตว์เครื่องานมันก็มีชีวิตเหมือนกัน สัตว์เครื่องานมันก็มีคุณธรรมของมันนะ มันรักลูกของมัน มันดูแลลูกของมัน มันเลี้ยงลูกจนมันเติบโตขึ้นมา นี่สัตว์เครื่องาน

เราไม่ใช่สัตว์ เราเป็นมนุษย์ เรามีปัญญา ปัญญาคืออะไร ปัญญาที่หน้าที่การงาน ปัญญาที่ คือวิชาชีพ วิชาชีพมันหาไว้เลี้ยงปากเลี้ยงท้องนะ ปัญญาที่รู้จักตัวเองนะ ปัญญาที่รู้จักเรานะ เรา อยู่ที่ไหน นั่งกันอยู่ที่นี่ รู้จักเราไหม นั่งอยู่ที่นี่ ซื่ออยู่ที่ทะเบียนบ้านนะ แล้วทะเบียนบ้านมันเปลี่ยน ชื่อแล้วก็ต้องไปเปลี่ยนชื่อทั้งต้นขั้วเลย ถ้าเปลี่ยนชื่อไป ภพชาติๆ อยู่ในการเกิด “การเกิด” อะไรมันพาเกิด แล้วเกิดมา มันทุกข์ยากอยู่ที่ไหน ทุกข์ยากนะอยู่ที่ไหน เรารู้ว่านั่นทุกข์ๆ แล้ว ใครเป็นคนทุกข์ละ ก็ไม่เห็น ก็ไม่รู้ แล้วทุกข์ก็คืนรนแสวงหากัน แล้วมันก็จะตายไป ก็จะไปเกิด อีก ก็ยังไม่รู้จักตัวเองอีก

นี่ไง ศูนย์อพยพ ไปคูลิ มันน่าสังเวชไหม มนุษย์ด้วยกัน ทำไมเขาต้องย้ายถิ่นฐานเขา มาแล้วจิตใจของเรานี้มันเร่าร้อนไปเกิดตายๆ น่าสังเวชไหม หัวใจของเรานะ ทุกคนจะต้องเรียกร้อง ให้ผู้ที่ช่วยเหลือ เรียกร้องให้ตัวเอง ให้มีสติปัญญาช่วยเหลือตัวเอง แล้วเรารู้จักตัวเองไหม แต่ เวลาเราเกิดปัญญาขึ้นมาจะเป็นโลกียปัญญา ปัญญาที่เกิดขึ้นมานะกิเลสมันพาใช้ กิเลสเรา ปัญญาเกิดขึ้นมา มันต้องมีเราควบคุมเวลาละ เราไม่เห็นดีเห็นชอบ เรามีความขัดข้องใจ เรามี ความไม่พอใจ เรามีผลประโยชน์ เราทั้งนั้นเลย เพราะเราเข้าไปบอกเห็นไหม มันเลยไม่สะอาด บริสุทธิ์ เพราะมีเรานะ เพราะมันมีเรา มันเลยไม่มีอะไรเลยใจ มันเลยเร่าร้อนใจ

แต่ถ้าไม่มีเรา ทุกคนก็มีความคิด ทุกคนเกิดมา สัตว์ทุกตัวเกิดมาปรารถนาความสุข
เกลียดความทุกข์ทั้งนั้นนะ แล้วเราก็ปรารถนาเหมือนกัน ความปรารถนาเหมือนกัน แล้ว
ปรารถนาแล้ววิ่งไปหากันเจอใหม่ ต่างคนต่างตะครุบเงา

พยัคฆ์แดง เห็นไหม เห็นพยัคฆ์แดง โอโฮ นี่ถือว่าเป็นเพชรนิลจินดา ไปตะครุบมัน ไม่มี
อะไรเลย พยัคฆ์แดง ชีวิตเราทั้งชีวิตเป็นพยัคฆ์แดง แล้วเร็วมาก ชีวิตของเรา ๑๐๐ ปี ๑๐๐ กว่าปี เรา
ว่าชีวิตนี้ยาวไกลมาก ผู้ที่ประพาศปฏิบัติดิ้นะ วันคืนล่วงไปๆ นี่เร็วมากนะ ๑๐ ปี ๒๐ ปี ๖๐ ปี
๑๐๐ ปี จะตายแล้ว มันผ่านไปชั่วครั้งแป๊บเดียวถ้าใจเรามีความสุข ถ้าใจเรามีความทุกข์นะ วัน
เวลานี้มันเนิ่นนานมาก มีแต่ความทุกข์นี้เหยียบย่ำหัวใจ เห็นไหม นี่มันอยู่ที่นี้ะ มันอยู่ที่ใจของ
เรา

เรามาเสียสละกัน เราแสวงหาของเรา ทำบุญกุศลเพื่อให้ตื่นตัวขึ้นมาก่อน ถ้ามีคน
เริ่มทำบุญกุศล มันจะเห็นคุณค่า

ใครเป็นคนทำบุญ

นี่สิ่งที่ทำบุญ ใครเป็นคนทำ

ที่มานี่ใครพามา

ที่มาทำบุญ ใครเป็นคนมาทำ

ทั้งๆ ที่ไม่รู้จักตัวเอง แต่มันก็อยากจะได้บุญ มันอยากจะได้บุญ ก็ใจมันพามา มันมีความ
ศรัทธา มีความเชื่อพามา มาทำบุญกุศล เห็นไหม เป็นอามิส สิ่งที่อามิส คุณิ รัตที่มาต้องเติมน้ำมัน
มา น้ำมันก็ต้องหมดเป็นธรรมดา เราต้องเติมน้ำมัน ไปบ่อยครั้งมันก็ไปได้ยาวไกล

บุญกุศลนี้มันพาให้เรา มีความร่มเย็นเป็นสุขนะ ร่มเย็นเป็นสุขไปตรงไหน ตรงที่ว่าเวลา
เราเกิดสิ่งใดขึ้นมา เราไม่รู้จะพึ่งใครเลย แต่ถ้าเรามีหลักใจของเรา เห็นไหม นี่ไง พอมืออะไร
กระทบกระเทือนใจขึ้นมา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนไว้แล้ว เป็นอริยสัจ เป็นความ
จริง ทุกข์เป็นความจริงอันหนึ่ง

ความสัมผัส ความทุกข์มีคนให้ค่า สิ่งที่เราพอใจ เราก็คือความสุข คนที่ไม่พอใจเขาก็เดือดร้อน คุณติ บ้านใกล้เรือนเคียง บ้านเขาเปิดเสียงเพลงของเขาดังลั่น เขามีความสุขของเขา ไร่บ้านข้างเคียงจะเป็นจะตาย เห็นไหม คนหนึ่งมีความสุข ทำไมคนหนึ่งมีความสุขทุกข์ละ ทุกข์คือการให้ค่า เราให้ค่าสิ่งใด เราพอใจสิ่งใด สิ่งนั้นเราก็คือความสุข เราก็คือความสุข แต่ถึงมันไม่พอใจสิ่งใด สิ่งนั้นเป็นความทุกข์ เราก็คือทุกข์ นี่ทุกข์เป็นอริยสัจ ทุกข์เป็นความจริง

แล้วถ้าเรามาศึกษาธรรมะ สิ่งนี้มันเป็นเรื่องปกติ เป็นเรื่องธรรมดา มันมีอยู่แล้ว เรานั่งอยู่นานๆ ก็เจ็บปวดเมื่อยเป็นเรื่องธรรมดา โดยสัญชาตญาณคนมันก็จะขยับ มันก็เปลี่ยนแปลงไปตลอดเวลา แต่เวลาเราประพฤติปฏิบัติธรรม เราจะเอาชนะมันไป สิ่งที่เป็นเวทนา เจ็บปวดเป็นธรรมดา อะไรเป็นธรรมดา นี่ไง เวลาเรานั่ง เรานั่งเพลิดเพลินในชีวิตประจำวันของเรา เรานั่งคุยกัน นั่งสนทนากัน ๓-๔ ชั่วโมงนะ แป๊บเดียวนะ ไม่ปวดไม่เจ็บเลย ทำไมมันไม่ปวดไม่เจ็บล่ะ ก็จิตมันไม่รับรู้ไง จิตมันไม่รับรู้เลย ถ้าเรานั่งสมาธิภาวนา มันยิ่งชัดเจนขึ้นมา นั่งปกติมันเปลอ มันก็ไม่มีอาการเจ็บปวด เวลาเรานั่งจริงๆ ขึ้นมามันก็มีความเจ็บปวด

ความเจ็บปวดมันมาจากไหน ความเจ็บปวดเพราะใจมันไปรับรู้

จริงๆ แล้วจิตใจมันโง่งอทั้งนั้นเลยละ มันอวดเก่ง มันรู้ไปหมดนะ รู้จักเอาโรคเอาเปรียบคนอื่น แต่ไม่รู้จักตัวเองเลย ถ้ามันชนะตัวเองขึ้นมาได้ อะไรมันเจ็บมันปวด จิตใจมันเอาชนะตัวเอง เห็นยวั้งความรู้สึกของเราไว้ เห็นยวั้งความคิดของเราไว้ นี่ศาสนามันอยู่ที่นี่นะ

ศาสนามันอยู่ที่ใจสัมผัส ใจสัมผัสนะ ความรู้สึก ความสุข ความทุกข์ใจ แล้วความเห็นโทษ ความเห็นคุณของมัน ถ้าเราไม่เห็นคุณ เราไม่เห็นเป้าหมายของเรา เราจะมาทนทุกข์ทรมานทำไม พระเราทำไมต้องนั่งสมาธิภาวนา พระมาดอนอนผ่อนอาหารเพื่ออะไร ก็เพื่อเอาชนะตัวเองให้ได้ ถ้าเอาชนะตัวเองให้ได้ เห็นไหม ชนะข้าศึกเท่าไร เรามีสมบัติมากเท่าไรนะ มันเป็นสมบัติสาธารณะหมดเลย

แต่ถ้าเรามีสมบัติของใจ ใจมีความสงบของใจ ใจเอาสมบัติอันนี้ไปกับใจ ใจมีปัญญาขึ้นมา ปัญญาคืออะไร ปัญญาโลกุตตรปัญญาไม่ใช่ปัญญาวิชาชีพ ปัญญาที่แสวงหาปัจจัยเครื่องอาศัย ปัญญาที่รู้จักว่ามันไม่เจ็บไม่ปวด ปัญญาที่มันรู้ว่าสิ่งที่เจ็บปวดนี้มันเกิดขึ้น มันเป็นอนิจจัง มันเกิดขึ้น ตั้งอยู่ และดับไปเป็นธรรมดา แต่เพราะมันโง่ง มันไม่เข้าใจ มันก็เลยไม่เป็นธรรมดา

แล้วมันก็ไปผลักใส ยิ่งผลักใสมันก็ยิ่งบวกกำลัง ๒ เห็นไหม ยิ่งไม่ต้องการเจ็บ ยิ่งไม่ต้องการปวด ยิ่งไม่ต้องการทุกข์ ยิ่งไม่ต้องการอะไรเลยมันยิ่งเร้าร้อน

แต่ถ้ามาเผชิญหน้ากับมันนะ อะไรเป็นความจริง อะไรมันมีคงที่อยู่บ้าง โลกนี้มีอะไรเป็นคงที่อยู่บ้าง มีเพราะเรายึดทั้งนั้นเลย มันไม่มี คุณิ อย่างเช่น ศาลา มันมีเพราะอะไร มีเพราะเราก่อสร้างขึ้นมา แล้วมันต้องเสื่อมสภาพไปเป็นธรรมดา แม้แต่วัตถุมันยังเสื่อมไปเป็นธรรมดา อารมณ์ทำไมมันไม่ยอมเสื่อมละ ทุกข์ในหัวใจทำไมมันไม่ยอมผลักใสมันออกไปละ สิ่งที่เราหมองใจ สิ่งที่ยึดหมองใจ ทำไมไม่ละมันออกไปละ ก็มันละไม่ได้ เพราะมันชอบ เพราะกิเลสตัดหาความทะยานอยากมันไปยึดมัน แล้วทำไมถึงยึด อะไรมันไปยึด นี่ถ้าเราไม่มีการประพฤติปฏิบัติ นิศานามีคุณค่าที่นี้มากนะ

ธรรมโอสธ เจ็บไข้ได้ป่วยไปโรงพยาบาลกัน ไปหาหมอ ไปกินยา กัน ไปให้หมอดตรวจกัน ธรรมโอสธ ศาสนธรรมคำสั่งสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า “ศาสนาธรรม” ศาสนาคือตัวศาสนาอยู่ที่นี้ คือตัวสัจจะ สัจจะความจริง นี่คือตัวศาสนา

ศาสนวัตถุ ศาสนบุคคล เห็นไหม ใอันี่มันของชั่วคราวทั้งนั้นนะ เราก็เป็นบุคคลคนหนึ่ง เกิดขึ้นมาก็เป็นพระ ไม่บวชขึ้นมาก็ศาสนบุคคล แล้วศาสนธรรมอยู่ที่ไหน ไปอยู่ในตู้พระไตรปิฎก นั่นมันกระดาษเปื้อนหมึก มันกระดาษนะ ไปอ่านมันถึงรู้ขึ้นมาใจ

แต่ถ้าใจมันสัมผัสนะ ถ้าใครเป็นสมาธิขึ้นมามันจะฝังใจไปตลอดเวลา นี่ถ้าเกิดมีปัญหาขึ้นมา “โอ้โฮ! ทำไมเมื่อก่อนมันโง่งขนาดนี้ ทำไมเราไม่เข้าใจชีวิตเลย ทำไมชีวิตเรา เราปล่อยมันเสียเวลาไปเปล่าๆ คิดว่าหาสิ่งใดมันจะเป็นความสุขของเรา หาสิ่งใดมาจะเป็นของๆ เรา” นี่มันปล่อยชีวิตไปวันหนึ่ง แต่พอปัญญามันเกิดขึ้นมา โอ้โฮ! โอ๊ะ! โอ๊ะ! เลยนะ

ครูบาอาจารย์ พระธรรมมาถึงนี้ น้ำตา ร่วงๆ เลย “ชีวิตเป็นอย่างนี้หรือ ชีวิตเป็นอย่างนี้หรือ สิ่งที่เกิดขึ้นมาเป็นอย่างนี้หรือ เป็นอย่างนี้หรือ ทำไมโง่งขนาดนี้ ทั้งๆ ที่ของอยู่กลางหัวใจ อยู่ในหัวอกนี้”

สังขารขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรินิพพานไป “อานนท์ เราไม่ได้เอาธรรมของใครไปเลย เราจะเอาสมบัติของเราไปคนเดียวนะ”

เวลาพระอานนทร์รำพึงรำพันองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรินิพพาน ว่าเมื่อไรมันจะหมดมรรคหมดผล หมดความรู้สึกในหัวใจ “อานนทร์ เมื่อใดมีผู้ใดปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรม โลกนี้จะไม่ว่างจากพระอรหันต์เลย”

พอพูดถึงพระอรหันต์ เราก็เข้าอ่อนนะ “มันเป็นไปไม่ได้ มันเป็นไปไม่ได้ มันหมดยุคหมดกาลสมัย”

ทุกข์หรือเปล่า

ทุกข์ใหม่

พระอรหันต์ก็คือดับทุกข์ใจ ทุกข์ในใจมันมีมันดับได้ใหม่ ถ้ามันดับได้นั้นละพระอรหันต์ แล้วทุกข์เรามีใหม่ อ้าว! ทุกข์เรามี ใครปฏิเสธบ้างว่าไม่มีความทุกข์ แล้วทุกข์มันดับได้ใหม่ เราก็ว่าดับไม่ได้ ดับไม่ได้เพราะอะไร เพราะอ่อนแอ เพราะไม่เข้มแข็ง เพราะไม่จริงจัง เพราะเราไม่เชื่อมั่นตัวเอง เพราะเราไม่คิดว่าตัวเองจะมีศักยภาพพอ นี่ไง ไฟเกิดที่ไหนก็ดับที่นั่น ไข่น้ำใหม่ นี่ไฟดับไฟ ไฟมันก็ดับ มีทุกข์ในใจ ทุกข์ดับมันก็จะจบ

ดับทุกข์แล้วมันไม่มีได้อย่างไร มรรค ผล นิพพาน มันไม่มีได้อย่างไร ในเมื่อไฟมีที่ไหนแล้วดับไฟ ไฟมันก็ดับไข่น้ำใหม่ ทุกข์ในใจถ้ามันดับแล้วมันจะไปไหน แล้ววิธีดับมันอยู่ที่ไหน วิธีดับทุกข์ในใจ วิธีจะดับอย่างไร

ใจมันจะไม่เร่ร้อนนะ เราเห็นแล้วมันสังเวช คุณิ เห็นคนอพยพมันน่าสังเวช เราเคยมีบ้านมีเรือน เกิดวิกฤตในชีวิตขึ้นมา คนจนไม่มีบ้านมีเรือนเขานอนกลางสนามหลวง เขานอนกันตามที่ร่มไม้ชายคา

เราเป็นชาวพุทธนะ ทะเบียนบ้านเราบันทึกไว้ตั้งแต่เกิดเลยว่าเราเป็นชาวพุทธ แล้วมันก็จะเผาบ้านตัวเอง ไม่มีที่พึ่งอาศัยใจ ทั้งๆ ที่มีบ้านอยู่นะ แล้วก็ให้วิญญูะมันยึดไปใจ ให้ชีวิต ให้วิญญูะคือการเกิดการตายมันยึดบ้านเราไป แล้วเราก็จะเร่ร้อนไป เราจะไม่มีบ้านที่อาศัย แต่ถ้าเราประพฤติปฏิบัติของเราเนะ สร้างบ้านของเราให้ได้ จิตเป็นสมาธิ จิตมีหลักเกณฑ์นะ “อ้อ!” นี่ไง มีบ้าน บ้านคืออะไร เพราะจิตมันมีที่พักอาศัย มันมีเรือนของมัน มันมีที่อยู่อาศัยของมัน เราจะไม่มี

เป็นคนเร่ร่อน เราเป็นชาวพุทธนะ อย่าให้ใจเร่ร่อน เราต้องทำของเราให้ได้ เพื่อประโยชน์กับเรา
เอวัง